

Spis treści

1. Wstęp	7
2. Metody taksonomiczne jako narzędzie syntezy w badaniach historycznych	15
2.1. Istota metod taksonomicznych	16
2.2. Podział metod taksonomicznych	18
2.3. Zagadnienia historyczne wspomagane metodami taksonomicznymi	19
2.4. Grupowanie jako proces badawczy	26

Zagadnienia teoretyczne

3. Podstawowe zagadnienia wielowymiarowej analizy statystycznej	31
3.1. Zbiorowość i jednostki zbiorowości	31
3.2. Cechy zbiorowości, pomiar i zmienne	32
3.3. Typy skal pomiarowych	35
3.4. Normalizacja zmiennych	40
4. Miary podobieństwa i niepodobieństwa	49
4.1. Miary odległości	50
4.2. Miary podobieństwa	63
4.3. Współczynniki korelacji	76
4.4. Pomiar podobieństwa i niepodobieństwa w sytuacjach specyficznych	86
5. Dobór zmiennych do badania	97
5.1. Wstępna statystyczna selekcja zmiennych	99
5.2. Dualne procedury taksonometryczne	99
5.3. Bezpośredni wybór zmiennych diagnostycznych	110
5.4. Dobór zmiennych w przypadku badań przekrojowo-czasowych	114
6. Wybrane metody hierarchiczne i kombinatoryczne	117
6.1. Hierarchiczne metody analizy skupień	118
6.2. Metody kombinatoryczne analizy skupień	144
6.3. Ocena grupowania	149

Przykłady zastosowania metod taksonomicznych

7. Regionalizacja na przykładzie grupowania powiatów ze względu na sytuację demograficzną w departamencie poznańskim w 1810 r.	163
7.1. Przygotowanie danych demograficznych do badań wielowymiarowych	164
7.2. Dobór zmiennych diagnostycznych	169
7.3. Macierz odległości jako podstawa grupowania hierarchicznego	171
7.4. Macierz sąsiedztwa terytorialnego C w regionalizacji	172
7.5. Grupowanie powiatów metodą Warda	174
7.6. Ocena grupowania i opis uzyskanych wyników	178
8. Weryfikacja hipotez historycznych na przykładzie regionalizacji produkcji rolniczej na części ziem polskich w okresie międzywojennym (od 1939 do 1945 r. tworzących tzw. Kraj Warty)	183
8.1. Zarys problemu	183
8.2. Dane ilościowe wyrażone w skali porządkowej	184
8.3. Normalizacja zmiennych wyrażonych w skali porządkowej	186
8.4. Dobór zmiennych diagnostycznych z wykorzystaniem taksonomii wrocławskiej	187
8.5. Wyznaczenie macierzy odległości i grupowanie powiatów	191
8.6. Ocena grupowania i opis uzyskanych wyników	194

9. Periodezacja w badania historycznych na przykładzie struktury gałęziowej produkcji czystej w przemyśle uspołecznionym w latach 1958-1989.	199
9.1. Różne spojrzenia na periodezację gospodarki okresu powojennego w Polsce	199
9.2. Dane ilościowe w porównaniach dynamicznych	200
9.3. Normalizacja zmiennych w zagadnieniach dynamicznych	202
9.4. Wstępna statystyczna selekcja zmiennych i dobór zmiennych diagnostycznych.	203
9.5. Periodezacja z wykorzystaniem metod hierarchicznych	208
9.6. Ocena grupowania i synteza historyczna uzyskanych wyników	213
10. Grupowanie obiektów historycznych na przykładzie rzemiosła wiejskiego we wsi Odrowąż i Waksmund w 1970 r.	221
10.1. Opis wcześniejszych badań.	221
10.2. Dane ilościowe w skali nominalnej w badaniach historycznych	222
10.3. Metoda eliminacji wektorów w sytuacji doboru zmiennych diagnostycznych	223
10.4. Wyznaczenie macierzy odległości dla zmiennych wyrażonych w skali nominalnej	226
10.5. Grupowanie warsztatów i wybór ostatecznego wyniku w oparciu o wskaźnik <i>GSI</i>	227
10.6. Charakterystyka uzyskanych wyników.	230
11. Zagadnienie identyfikacji na przykładzie grupowania dokumentów lub tekstów historycznych	233
11.1. Dane ilościowe w procesie grupowania dokumentów lub tekstów	234
11.2. Dobór zmiennych diagnostycznych metodą Czekanowskiego.	234
11.3. Grupowanie dokumentów lub tekstów w oparciu o różne miary odległości	238
11.4. Ocena uzyskanych wyników na podstawie wartości wskaźnika <i>C-Calińskiego-Harabasza</i>	241
12. Synteza przestrzenno-czasowa na przykładzie struktury wpływów podatkowych z działalności indywidualnych w powiatach województwa poznańskiego w latach 1958-1970	247
12.1. Znaczenie rzemiosła i innych działalności indywidualnych w pierwszych latach po wojnie	248
12.2. Dane w zagadnieniach przestrzenno-czasowych	250
12.3. Normalizacja zmiennych za pomocą przekształceń ilorazowych.	251
12.4. Dobór zmiennych diagnostycznych z wykorzystaniem taksonomii wrocławskiej.	252
12.5. Wyznaczenie liczby skupień w badaniach przestrzenno-czasowych	255
12.6. Regionalizacja powiatów województwa poznańskiego ze względu na strukturę wpływów podatkowych ..	258
12.7. Periodezacja okresu 1958-1970 ze względu na zmiany strukturalne w działalnościach indywidualnych. ...	264
12.8. Podsumowanie badań przestrzenno-czasowych	266
13. Zakończenie	275
14. Bibliografia	279
Aneks A. Dane ilościowe	295
Aneks B. Metody hierarchiczne i kombinatoryczne w programie <i>Statistica</i>	309
Aneks C. Główne oznaczenia i symbole	337